

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
GIEDRIAUS SURPLIO**

**2019 M. GEGUŽĖS 15-18 D. KOMANDIRUOTĖS Į KINIJĄ (ŠANCHAJŲ IR HANGZHOU)
ATASKAITA**

2019 m. gegužės 22 d. *3 PR-53*

1. **Komandiruotės tikslas:** dalyvauti 4-ame Centrinės ir Rytų Europos bei Kinijos (17+1) žemės ūkio ministrų susitikime ir 14-ame žemės ūkio prekybos ir ekonominio bendradarbiavimo forume, taip pat susitikti su Kinijos žemės ūkio ir kaimo reikalų ministru, siekiant aptarti dvišalio bendradarbiavimo esamą statusą ir perspektyvas, bei aplankyti 20-ąją didžiausią tarptautinę žemės ūkio parodą Azijoje „SIAL CHINA“. Vizitas itin svarbus dėl Lietuvos ekonominių interesų ir žinomumo didinimo bei bendradarbiavimo su Kinija rezultatyvaus tęstinumo žemės ūkio ir maisto gamybos srityje.
2. **Komandiruotės trukmė:** 2019 m. gegužės 15-18 d.
3. **Komandiruotės vieta:** Šanchajus ir Hangzhou, Kinijos Liaudies Respublika.
4. **Komandiruotės finansavimas:** komandiruotės išlaidos apmokamos iš Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) lėšų.
5. **Lietuvos delegacija iš sostinės:**
 1. Giedrius Surplis, žemės ūkio ministras, delegacijos vadovas;
 2. Mantas Staškevičius, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktoriaus pavaduotojas;
 3. Indrė Balčiūnaitė, ŽŪM Tarptautinių reikalų ir eksporto skatinimo skyriaus patarėja.

Prie delegacijos Šanchajuje prisijungė:

1. Ina Marčiulionytė, Lietuvos Respublikos ambasadorė Kinijos Liaudies Respublikoje;
2. Kristina Mineikienė, žemės ūkio atašė Kinijos Liaudies Respublikoje.

6. Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:

Esminiai darbo rezultatai:

1. Atstovauta Lietuvai **17+1 šalių žemės ūkio ministrų susitikime**, sakant atidarymo kalbą (buvusio šio renginio šeimininko praėjusiais metais statusu) bei **pasisakyta plenarinėje** susitikimo sesijoje tema „Skaitmeninis žemės ūkis – kaimo atgaivinimo variklis“, **išskiriant Lietuvos pajėgumus inovacijose:** mūsų stiprų plačiajuostį tinklą ir wi-fi prieigą net mažose kaimo vietovėse; pabrėžiant skaitmenizavimą kaip svarbų instrumentą žymiai sumažinti administracinę našta ūkininkams ir įstaigoms; palaikant naujos prekybos formos, t. y. el. prekybos platformos skatinimą ir stiprinimą; bei skatinant abipuses investicijas į žemės ūkio ir maisto produktų gamybą.

2. **Pasirašyta bendra 17+1 šalių Hangzhou deklaracija**, kurioje apibrėžtos bendradarbiavimo 17+1 formate gairės, akcentuojant modernių technologijų diegimą žemės ūkyje, infrastruktūros stiprinimą kaimo vietovėse, el. prekybos galimybių išnaudojimą, siekiant ne tik našesnės žemės ūkio produkcijos, bet ir palankių sąlygų sudarymo pajamų augimui ūkininkaujantiems, taip pat kovai su klimato kaita.
3. Susitikta su **Kinijos žemės ūkio ir kaimo reikalų ministru Han Changfu** ir paprašyta be jau neseniai atsivėrusios Kinijos rinkos lietuviškam **šienainiui ir kviečiams**, dar šiais metais pagreitinti būtinas procedūras gauti leidimus **jautienai ir jos subproduktams, paukštienai ir naminių gyvūnų pašarui**. Pabrėžta, kad Lietuva labai laukia, kada **Kinijos muitinės administracija paskelbs jau suderintą lietuviškų įmonių sąrašą**, kad pastarosios galėtų pagaliau pradėti eksportuoti lietuviškus kviečius. Bei pasiūlyta aktyviai bendradarbiauti kovoje su **afrikiniu kiaulių maru (AKM)**. Kinijos ministras patikino, kad Kinija yra labai suinteresuota plačiau atsiverti lietuviškai produkcijai, taip pat žino apie Lietuvos lyderystę kovoje su AKM bei pažadėjo perduoti Lietuvos prašymą Kinijos muitinės administracijai dėl kviečių įmonių sąrašų paskelbimo.
4. Aplankytas Lietuvos standas **SIAL CHINA** parodoje Šanchajuje. Susitikta su Lietuvos gamintojais bei lietuviško kapitalo įmonėmis, išklaustyti atsiliepimai bei aptartos tolimesnės prekybos su Kinija perspektyvos. Sutelkus bendras verslo ir valdžios institucijų pastangas, artimiausiais metais tikimasi eksporto augimo ir platesnio produktų asortimento Kinijoje.

Detaliau:

Atidarant š. m. gegužės 17 d. Hangzhou mieste vykusį **17+1 žemės ūkio ministrų susitikimą** ir 17+1 žemės ūkio prekybos ir ekonominio bendradarbiavimo forumą, Kinija pabrėžė 17+1 šalių produkcijos kokybę ir būtinumą stiprinti bendradarbiavimą žemės ūkio srityje. Lietuva kaip buvusi šio formato susitikimo šeimininkė praeitais metais, sulaukė išskirtinio dėmesio, tad pasakyta atidarymo kalba, pabrėžiant pasitikėjimo tarp šalių svarbą bei tokių tikslų siekimą kaip aukšta kokybė, tvarumas, naujovės, skaidrumas, saugumas, sulaukė palaikomojo atgarsio tarp dalyvių. Naudojantis proga pakviesta dalyvauti 17+1 šalių aukšto lygio FinTech forume Vilniuje kitų metų lapkričio 27 d.

Plenarinėje sesijoje 17+1 šalys akcentavo išmanių technologijų diegimą ir stiprinimą žemės ūkyje ir kaimo vietovėse, kovojant su tokiais globaliais iššūkiiais kaip sausras; modernios prekybos formos - el. prekybos platformos - galimybių išnaudojimą, supažindinant su jomis ir skatinant jomis naudotis ūkininkaujančius, siekiant našesnio žemės ūkio, ūkininkų pajamų augimo bei klimato kaitos prevencijos.

Lietuva pabrėžė, kad yra viena iš 24 ES šalių, kurios pasirašė bendradarbiavimo deklaraciją: *Išmani ir tvari skaitmenizuota ateitis Europos žemės ūkiui ir kaimo vietovėms*, siekiant imtis konkrečių veiksmų paremti sėkmingą žemės ūkio ir kaimo vietovių skaitmenizaciją, kur pripažįstamas naujų technologijų potencialas, siekiant kovoti su ekonominiais, socialiniais, klimato kaitos iššūkiais, su kuriais susiduria žemės ūkio sektorius. Lietuva išsiskiria savo pajėgumais inovacijose, turėdama stiprų plačiajuostį tinklą ir wi-fi prieigą net mažose kaimo vietovėse. Skaitmenizacija - tai svarbus instrumentas mažinant administracinę naštą ūkininkams ir įstaigoms. Taip pat Lietuva vertina Kinijos pastangas skatinti ir stiprinti naują prekybos formą - el. prekybą, nes ji praplečia įprastos prekybos galimybes. Lietuvos įmonės yra suinteresuotos ilgalaikiais tikslais prekyboje su Kinija. Viena iš įmonių šiais metais vykusioje SIAL CHINA parodoje gavo apdovanojimą savo produkcijai kaip SIAL INNOVATION. Taigi Lietuva turi pačios aukščiausios kokybės produkciją, kurią gali pasiūlyti Kinijai, tad tikisi platesnio Kinijos rinkos atsivėrimo didesniam lietuviškos produkcijos skaičiui. Be neseniai pasirašytų protokolų dėl šienainio ir kviečių, laukiami leidimai jautienai ir jos subproduktams, paukštienai, grūdų produktams, naminių gyvūnų pašarui. Dar daugiau, Lietuva nori paskatinti siekti abipusių investicijų, pvz., Lietuvoje laukiamos užsienio investicijos į maisto produktų gamybą.

Kinija pabrėžė savo aktyvumą ir paramą kuriant specialius žemės ūkio produkcijos paviljonus, skirtus 17+1 šalims. Taip pat kviečia 17+1 šalis studijuoti Kinijoje bei bendradarbiauti tyrimų srityse, tokiose kaip veterinarija ir fitosanitarija, siekiant produkcijos kokybės. Akcentavo, kad 17+1 formate dalyvaujančios šalys – Kinijai yra prioritetinės rinkos.

Tuo pačiu metu vykęs **verslo forumas** atskleidė daug naujų galimybių 17+1 šalių žemės ūkiui, moksliniams tyrimams ir plėtrai bei verslui. Šia galimybe pasinaudojo ir save pristatė UAB „Lašų duona“, kurios veikla yra išskirtinė, nes pati augina rugius, kviečius, mala ir kepa duonos bei pyrago gaminius ir tai sulaukė Kinijos dėmesio.

Prieš susitikimą buvo atidaryta Arbatos paroda **Tea Expo**, kurioje bendrame 17+1 stende buvo eksponuojamos ir lietuviškos žolelių arbatos, natūralaus rauginimo daržovių sultys, vanduo, gintarinė arbata. Stendą aplankė susitikimo delegacijų vadovai, tad į stendą buvo sutelktas didžiulis žiniasklaidos dėmesys.

Dvišalio susitikimo su Kinijos žemės ūkio ir kaimo reikalų ministru Han Changfu metu, Kinijos ministras pabrėžė, kad Kinija nori matyti kuo daugiau lietuviškos produkcijos savo rinkoje, tad labai džiaugiasi, kad vyksta aktyvus dvišalis bendradarbiavimas. Kiti metai bus žemės ūkio metai Kinijoje, tad dar didesnis akcentas bus šiam sektoriui, tuo pačiu ir bendradarbiavimui su artimais prekybos partneriais, tarp kurių yra ir Lietuva.

Lietuva akcentavo, kad Lietuvos įmonės suinteresuotos ne tik eksportu, bet ir nori matyti Kinijos atstovus kaip partnerius ir investuotojus žemės ūkio gamyboje. Pabrėžta, kad prioritetas Lietuvai naujų leidimų gavimas. Dėl kviečių labai laukiame, kad Kinijos muitinės administracija paskelbtų Lietuvos įmonių sąrašą, kad jos galėtų pagaliau pradėti eksportuoti aukščiausius standartus atitinkančius kviečius. Kinų ministras pažadėjo perduoti šį prašymą Kinijos muitinės administracijai. Taip pat Lietuva atkreipė dėmesį, kad laukiame leidimų jautienai ir jos subproduktams, paukštienai ir naminių gyvūnų pašarui, tad buvo paprašyta paaktyvinti ir užbaigti būtinas procedūras kaip įmanoma greičiau, įsitenkant dar į šiuos metus. Galiausiai sutarta, kad svarbu bendradarbiauti kovoje su AKM. Kinija pritarė Lietuvos siūlymui keistis gerąja praktika bei vykdyti tyrimus. Kinija jau girdėjo, kad Lietuva šioje srityje šiuo metu yra lyderė, nes turi kompetentingus specialistus ir gali pasiūlyti kokybiškus mokymus.

Š. m. gegužės 16 d. lankantis SIAL CHINA parodoje Šanchajuje (iš viso paroda truko tris dienas – gegužės 14-16 d.), aplankytas Lietuvos nacionalinis standas ir susitikta su įmonėmis, kurios pristatė Lietuvos maisto pramonę. Taip pat aplankytos ir kitos maisto pramonės įmonės, kurios dalyvavo kartu su kinų partneriais. Šioje parodoje, kur kasmet susirenka mažmeninės ir didmeninės prekybos, maisto pramonės, maitinimo, gamybos paslaugų sektorių atstovai, šiemet dalyvavo 14 maisto sektoriaus įmonių iš Lietuvos. Parodoje dalyvavo įmonės jau vykdančios prekybą Kinijoje bei tos, kurios dar tik ieško partnerių Kinijoje. Pristatomų produktų asortimentas buvo platus: nuo pieno produktų, duonos gaminių, šokoladų, mėlynių, miško grybų iki proteinų ir maisto kūdikiams. Lietuvos įmonės itin pasižymėjo išradingumu ir inovatyvumu. Viena jų pristatė arbatos su pienu virimo aparatą, kuris ženkliai sutrumpina arbatos gaminimo procesą, kita buvo apdovanota už inovatyvų produktą - specialaus recepto duoną su keturiais sūriais. Susitikus su įmonių atstovais buvo aptarta jau įgyta patirtis bei perspektyvos bendradarbiavimo su Kinija. Tuo pačiu paskatinta dalyvauti ne tik parodose, bet ir išnaudoti kito formato renginius: dalyvauti skirtinguose Kinijos miestuose ŽŪM ir Lietuvos ambasados Kinijoje organizuojamose „Lietuvos dienos“ bei išnaudoti ne tik šios šalies, bet pasaulinio masto renginius, tokius, kaip artėjantis pasaulio krepšinio čempionatas, vyksiantis šiais metais būtent Kinijoje.

7. Tolimesni bendradarbiavimo su Kinija planai žemės ūkio srityje:

Jautiena ir subproduktai: š. m. birželio 2-8 d. atvyksta Kinijos auditoriai inspektuoti jautienos kompanijas. Tai bus bendras auditas kartu su valgomųjų subproduktų, tad po šio audito reikės tik atskirai suderinti ir pasirašyti protokolą dėl reikalavimų valgomųjų subproduktų eksportui (dėl jautienos protokolas pasirašytas 2017 m. gegužės mėn.). Jei rinka atsidarys dar 2019 m. planuojama eksportuoti 300 tonų jautienos ir subproduktų.

Grūdai: laukiama, kol Kinijos muitinės administracija paskelbs užregistruotų Lietuvos įmonių sąrašą, kad būtų galima pradėti eksportuoti kviečius. Bus prašoma leidimo miežiams. Užprašyta atsiųsti klausimyną kruopoms ir miltams.

Naminių gyvūnų pašaras: VMVT užpildytą klausimyną išsiuntė 2019 m. kovo 21 d. Balandžio 1 d. Kinijos muitinės administracija jau pradėjo jį nagrinėti.

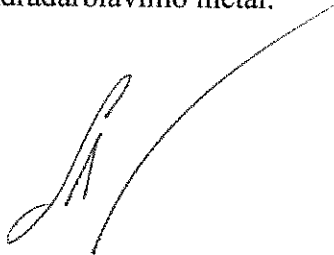
Paukštiena: neuždarius jautienos klausimo, pati Kinija iniciavo startą deryboms dėl paukštienos. Šiuo metu yra pildomas klausimynas.

Žuvų produktai: dėl papildomų žuvų rūšių įtraukimo į patvirtintą sąrašą, Kinija numato vizitą į Lietuvą. Šiuo metu ruošiamą papildoma informacija, po kurios nagrinėjimo Kinija nustatys tolesnę veiksmų seką ir inspekcijos datą Lietuvoje.

Medus: š. m. gegužės pr. VMVT pateikė Kinijos muitinės administracijai užpildytą klausimyną, tad dabar laukiama vertinimo išvadų iš Kinijos pusės.

8. Kitas 17+1 žemės ūkio ministrų susitikimas ir verslo forumas Kinijos prašymu vyks vėl Kinijoje, nes remiantis Kroatijoje pasirašytais Dubrovniko gairėmis, 2020-ieji metai bus Kinijos – Centrinės ir Rytų Europos žemės ūkio įvairovės bendradarbiavimo metai.

Ministras

Giedrius Surplys